

ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ

**Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola “RISEBA”
STUDIJU VIRZIENI**

Informācijas un komunikācijas zinātnes

un

Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība

Profesionālā bakalaura studiju programma

“Sabiedrisko attiecību un reklāmas menedžments”

(Public relations and advertising management)

izglītības klasifikācijas kods - 42342

Informācija par ekspertu

Vārds	Romāns	Uzvārds	Putāns
Darbavieta	RSU Starptautiskā biznesa un ekonomikas katedra	Amats	Docents, Studiju programmas vadītājs
Grāds/ profesionālā kvalifikācija: Dr.sc.admin.			
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			<i>Paraksts</i>

Novērtēšanas vizītes datums: 22.06.2023.

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

1. RISEBA iesniegums par izmaiņām, pievienotie pielikumi, papildinformācija.
2. Studiju programmas vispārīgā informācija Akadēmiskās informācijas centra (AIC) Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras (AIKA) e-platformā –
3. <https://eplatforma.aika.lv/index.php?r=site%2Fprogram%2Fview&id=1601>
4. AIC AIKA e-platforma, RISEBA studiju programmu informācija, t.sk. akreditācijas termiņi – <https://eplatforma.aika.lv/index.php?r=site%2Fhei%2Fprograms&id=33&page=1>
5. RISEBA mājas lapa internetā - <https://www.riseba.lv/index.php/lv>
6. RISEBA studiju programmas “Sabiedrisko attiecību un reklāmas menedžments” mājas lapa internetā – <https://www.riseba.lv/lv/studentiem/bakalaura-programmas/sabiedrisko-attiecibu-un-reklamas-menedzments>
7. Latvijas kvalifikāciju datu bāze, <https://www.latvijaskvalifikācijas.lv/>
8. LR Ministru kabineta 11.12.2018.noteikumi Nr. 793 Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi – <https://likumi.lv/ta/id/303956-studiju-virzienu-atversanas-un-akreditācijas-noteikumi>
9. Reklāmas vadītāja profesijas standarts (PINTSA, 2021. gada 9. jūnija sēdē, protokols Nr. 4) <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-173.pdf>
10. Sabiedrisko attiecību vadītāja profesijas standarts (PINTSA, 2020. gada 28. februāra sēdē, protokols Nr. 2) – <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-130.pdf>
11. Nozaru kvalifikācijas struktūru saraksts – https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/nks_saraksts.shtml

12. VISC, Drukas un mediju tehnoloģiju nozares struktūrā iekļauto kvalifikāciju karte - https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_druka.pdf
13. VISC, Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības un administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozares struktūrā iekļauto profesiju karte – https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_uznemejdarbiba.pdf
14. LR Ministru kabineta 13.06.2023. noteikumi Nr. 305 Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu (stājās spēkā 21.06.2023.) – <https://likumi.lv/ta/id/342818-noteikumi-par-valsts-profesionalas-augstakas-izglitibas-standartu>
15. LR Augstskolu likums – <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums>
16. LR Profesionālās izglītības likums – <https://likumi.lv/ta/id/20244>
17. LR Ministru kabineta 13.06.2017. noteikumi Nr. 322 Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju – <https://likumi.lv/ta/id/291524-noteikumi-par-latvijas-izglitibas-klasifikaciju>
18. LR Ministru kabineta 27.09.2022. noteikumi Nr. 595 Noteikumi par Latvijas zinātnes nozaru grupām, zinātnes nozarēm un apakšnozarēm – <https://likumi.lv/ta/id/335928-noteikumi-par-latvijas-zinatnes-nozaru-grupam-zinatnesnozarem-un-apaksnozarem>
19. UNESCO Izglītības un mācību nozaru klasifikācija un Starptautiskās standartizētās izglītības klasifikācijas ISCED klasifikācija – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>
20. LR Ministru kabineta 23.05.2017. noteikumi Nr. 264 Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām – <https://likumi.lv/ta/id/291004-noteikumi-par-profesiju-klasifikatoru-profesijai-atbilstosiem-pamatuzdevumiem-un-kvalifikācijas-pamatprasibam>

1. Informācija par augstākās izglītības iestādes plānotajām izmaiņām

1.1. Izmaiņas studiju virziena piederībai.

Studiju programmas (StP) “**Sabiedrisko attiecību un reklāmas menedžments**” pievienošana studiju virzienam (StV) “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība” (VANĪP), izņemot programmu no StV “Informācijas un komunikācijas zinātnes” (IKZ).

Pamatojums: ir pieņemts lēmums slēgt profesionālo maģistra studiju programmu “Sabiedrisko attiecību vadība” studiju virzienā “Informācijas un komunikācijas zinātnes”, tādējādi:

- IKZ attiecīgi tiktu īstenota tikai viena studiju programma – bakalaura profesionālā studiju programma “Sabiedrisko attiecību un reklāmas menedžments” ar sabiedrisko attiecību vadītāja un reklāmas vadītāja profesionālo kvalifikāciju;
- StP ir starpdisciplināra un satura izmaiņās ir stiprināts vadības akcents;
- Rezultātā izmaiņas samazinās administratīvo slogu, sekmēs resursu koplietošanu un paaugstinās studiju kvalitāti.

1.2. Izmaiņas studiju plānā.

- 1.2.1. Izņemti 10 studiju kursi 20 KP apmērā, pievienojot saturu citiem kursiem;
- 1.2.2. Divu esošo kursu nosaukumu un satura maiņa;
- 1.2.3. Palielināti divu studiju kursu KP ar attiecīgu satura paplašināšanu un padziļināšanu;
- 1.2.4. Iekļauti 3 jauni studiju kursi 6 KP apmērā
- 1.2.5. Izmaiņas prakses īstenošanā – mazināta studējošo prakses sadrumstalotība studiju procesa gaitā, īstenojot mazāk, bet garākas studējošo prakses.

1.3. Precizēts studiju programmas mērķis, uzdevumi un rezultāti.

1.4. Labots diploma pielikums – izņemta Pasākumu producēšanas kvalifikācija.

1.5. Atjaunoti (aktualizēta informācija) 4 studiju kursi 10 KP apmērā.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Vizītes laikā eksperts tikās ar piecām augstskolas pārstāvju grupām – 1) augstskolas vadību, t.sk. rektoru, studiju, zinātņu un attīstības prorektoriem, kvalitātes vadītāju un finanšu direktori, 2) StP un StV VANĪP vadītāju, 3) mācībspēkiem, piedaloties četriem docētājiem 4) sešiem studējošajiem no StP 2. un 3.kursa, visi reklāmas vadītāja kvalifikācijas specialitātē, un 5) četriem absolventiem no 2022. un 2023. akadēmiskā gada izlaiduma, tai skaitā, gan reklāmas vadītāja, gan sabiedrisko attiecību vadītāja specialitātē. Atsevišķo tikšanos gaitā tika apspriesta virkne eksperta iepriekš sagatavoto un citu atklāto jautājumu saistībā ar pieteiktajām izmaiņām studiju programmā un to praktisko, saturisko, tiesisko un normatīvo pamatojumu un ietekmi, tai skaitā, ekspertam veicot izmaiņu pamatojuma un ietekmes aspektu šķērsanalītisku apkopošanu no dažādu augstskolas pārstāvju grupu viedokļiem.

Tikšanās laikā ar **augstskolas vadības** pārstāvjiem tika apspriesta izmaiņu iniciēšana StV pārvaldības efektivitātes, kā arī StV un StP saturiskās tematikas kontekstā; izmaiņās iesaistītās puses un to īpatnību apsvērumi, tai skaitā, īpaši no StV IKZ 2021.gada novērtēšanas ekspertu rekomendāciju akreditācijas procedūrā, darba devēju/nozares iesaistīto profesionāļu, kā arī studējošo un absolventu puses; izmaiņās identificētie un potenciālie riski; StP piešķiramo kvalifikāciju (profesiju) vieta nozaru kvalifikāciju struktūrā un RISEBA apsvērumi tajā; StP starpdisciplinārā daba un vēsturiski regulārā diskusija par atrašanos IKZ/VANĪP studiju virzienos.

Tikšanās gaitā ar **studiju programmas un studiju virziena vadītājiem** tika detalizētāk apspriesta StP vieta StV dalījumā, nozares praktiķu-profesionāļu iesaiste izmaiņu diskusijās un plānošanā; StV IKZ novērtēšanas ekspertu rekomendācijas, kurām RISEBA seko šajās izmaiņās, studējošo viedoklis, StP atbilstības novērtējums profesiju standartiem, izmaiņu ietekme uz StP mērķi, uzdevumiem un piešķiramo grādu un kvalifikācijām, uzņemšanas prasības, KP apjoms pa semestriem, StP specializāciju struktūra augstākās izglītības normatīvā regulējuma kontekstā.

Tiekoties ar programmas **mācībspēkiem** tika diskutēts par StV nozīmi StP īstenošanā, par izmaiņām darba tirgū, kuras ietekmē augošo pieprasījumu tieši pēc vadītāja prasmēm un kompetenci darba tirgus nozarēs un līdz ar to StP kvalifikācijās, par StV un StP administratīvās un satura vadības, tai skaitā, iesaistītā personāla lomu un funkciju pakārtojumu un sadalījumu; par virkni studiju kursu satura un arī programmas nosaukuma atbilstības sliekšanos uz vadības aspektiem; par šaurākas nozares specialitātes konkurētspējas riskiem darba tirgū, kā arī par vadības aspektu un specializācijas piemēriem studijuursos.

Tiekoties ar programmā **studējošajiem**, piedaloties sešiem studējošajiem no StP 2. un 3.kursa, visi reklāmas vadītāja kvalifikācijas specialitātē, eksperts un studējošie apsprieda specializācijas (kvalifikācijas) izvēles administratīvo procesu un saturiskos iemeslus, studējošo iesaisti izmaiņās, viedokli, iespējamo ietekmi, tās priekšrocības un trūkumus; vadības prasmju un kompetenču aspektus un specializācijas zināšanu un prasmju veidošanos StPursos, to saturā un praktiskajos uzdevumos, vadības aspektu un nozares specifisko zināšanu un prasmju apgūšanas balansu programmā; nodarbinātības nodomus un konkurētspējas aspektus, to izmantošanu, uzturēšanu, papildināšanas nepieciešamību pēc absolvēšanas un StP nozīmi, ietekmi tajā, tai skaitā,

StP`ā iegūtās kvalifikācijas nosaukuma un satura tvēruma atbilstību un pievilcību darba tirgū, kā arī citu kvalifikāciju alternatīvu īsu salīdzinājumu.

Tikšanās laikā ar programmas **absolventiem**, piedaloties četriem absolventiem no 2022. un 2023. akadēmiska gada izlaiduma, tai skaitā, gan reklāmas vadītāja, gan sabiedrisko attiecību vadītāja specialitātē, eksperts un absolventi apsprieda absolventu iesaisti pieteiktajās izmaiņās; studiju laikā apgūto nozares praktisko prasmju un vadības aspektu struktūru, balansu, sadalījumu, t.sk., detalizētāk StP kursos; absolventu viedokli par StP`ā iegūtās kvalifikācijas nosaukuma un satura tvēruma atbilstību un pievilcību darba tirgū, kā arī absolventu faktiskās nodarbinātības atbilstību iegūtajai kvalifikācijai; absolventu viedokli par cita nosaukuma kvalifikāciju alternatīvu atbilstību un īsu salīdzinājumu.

Noslēguma tikšanās laikā, ekspertam atkārtoti tiekoties ar augstskolas vadības pārstāvjiem, eksperts īsi precizēja divus papildjautājumus par pārvaldības efektivitātes priekšrocībām un riskiem izmaiņu apstiprināšanas un alternatīva scenārija gadījumos, kā arī dalījās ar sākotnējiem novērojumiem, atziņām un potenciālajiem secinājumiem un ieteikumiem RISEBA pieteikto izmaiņu novērtēšanā, iezīmējot gan uzskatāmi redzamās StP īstenošanas un tās izmaiņu stiprās puses, gan pastāvošos riskus, gan izmaiņu virzības un to alternatīvu iespējas un nosacījumus.

Kopumā vizīte bija vērtīga, saturiski augsti kvalitatīva, un sniedza ekspertam plašas atbildes uz sagatavotajiem jautājumiem, kas iekļauti tālāk analīzē un atzinumā.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un to kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

Eksperts veic detalizētāku izmaiņu, to ietekmes un atbilstības analīzi strukturēti pa galvenajiem izmaiņu punktiem pamatojoties uz augstskolas iesniegtajiem dokumentiem, vizītes laikā gūtajiem novērojumiem un atziņām, kā arī pamatojoties uz studiju programmas īstenošanu un izmaiņas regulējošajām normatīvajām prasībām.

3.1. Studiju plāna un satura izmaiņu analīze

Izmaiņas studiju plānā RISEBA pieteikto izmaiņu kontekstā skar vairākus studiju kursus, tai skaitā, to izslēgšanu un iekļaušanu studiju plānā, kredītpunktu skaita palielināšanu atsevišķos studijuursos un attiecīgi kursu satura precizēšanu un padziļināšanu, kā arī izmaiņas studējošo prakses organizēšanā un prakses apjoma sadalījumā (mazināta sadrumstalotība), neietekmējot prakses kopējo apjomu (skat. detalizētu aprakstu RISEBA izmaiņu iesniegumā 4.lpp):

- Izņemti 10 studiju kursi 20 KP apmērā, pievienojot saturu citiem kursiem:
  1. Filozofija (2KP) – nesekmē kvalifikāciju, nav obligāts profesiju standartam.
  2. Mārketinga komunikācija (2KP) – saturs integrēts kursā “Integrētā mārketinga komunikācija”.
  3. Kvalifikācijas eksāmens (2KP) – saturiski integrēts studiju un bakalaura darbā.
  4. Datorgrafikas pamati I un II (4KP) – padziļināta izpratne nesekmē StP sasniedzamos rezultātus.
  5. Postindustriālās sabiedrības attīstība (2KP) – nesekmē kvalifikāciju, nav obligāts prasībām.
  6. Sabiedrisko attiecību vēsture (2KP) – integrēts kursā “Ievads sabiedriskajās attiecībās”.
  7. Reklāmas vēsture (2KP) – integrēt studiju kursā “Ievads reklāmā”.
  8. Netradicionālas reklāmas un sabiedrisko attiecību kampaņas (2KP) – integrētsursos “Komunikācijas kampaņu plānošana un vadīšana”, “Jaunrades process” un “Inovāciju menedžments”.
  9. Kompozīcijas pamati (2KP) – nesekmē kvalifikāciju, nav obligāts.
  10. Pakalpojumu mārketings (2KP) – nesekmē kvalifikāciju, nav obligāts.

- Divu esošo kursu nosaukuma un satura maiņa;
- Palielināti divu studiju kursu KP ar attiecīgu satura paplašināšanu un padziļināšanu – Biznesa komunikācija (angļu valoda) IV (2KP) un Integrētā mārketinga komunikācija (2KP).
- Iekļauti 3 jauni studiju kursi 6 KP apmērā – Ievads specialitātē (2KP), Inovāciju menedžments (2KP) un Praktiskās pārdošanas pamati (2KP).
- Izmaiņas prakses īstenošanā – mazināta studējošo prakses sadrumstalotība studiju procesa gaitā, īstenojot mazāk, bet garākas studējošo prakses.

Kopumā izmaiņas studiju plānā ir vērstas uz vadības komponentes stiprināšanu studiju programmas saturā, vienlaikus arī nemazinot, bet fokusējot nozares praktisko zināšanu un prasmju aspektus studijuursos, stiprinot to saistību ar vadītāja, vadīšanas un līderības pazīmēm un funkcijām. Vadības jomas komponentes stiprināšanos studiju programmā kā reakciju uz augošo darba tirgus pieprasījumu arī pirms RISEBA pieteikto izmaiņu novērtēšanas, lielā mērā parāda un pamato vairākas atziņas un to savstarpējās sakarības no eksperta vizītes augstskolā, īpaši tikšanās ar studējošajiem un absolventiem – tā, piemēram, 2022.gada un 2023.gada absolventu skatījumā programmas saturā, lai arī ar iekļautiem virknei vadības jomas aspektiem, tomēr lielāks fokuss ir bijis tieši uz reklāmas un sabiedrisko attiecību nozares specifikas aspektiem – 3 no 4 absolventiem vizītes laikā uzsvēra tieši nozares specifikas prevalēšanu pār vadības aspektiem programmā, un 1 absolvente no 2023.gada izlaiduma pievienojās nozares specifikas fokusam programmā, bet uzsvēra arī vadības procesa aspektu nozīmīgo apjomu programmā; savukārt, tikšanās laikā ar programmā studējošajiem (1 studējošais 2.kursā, 5 studējošie 3.kursā; visi reklāmas vadītāja specializācijā) uz eksperta lūgumu subjektīvi, bet ar praktisku piemēru minēšanu, novērtēt procesa vadības (resursi, laiks, stratēģija, finanses, budžetēšana, komanda, cilvēki, aktivitātes u.c.) un funkciju vadības (nozares specifikas ekspertīze, foto, video, IT programmas, dizains, grafika, vizuālās prasmes u.c.) balansu un sadalījumu studiju programmā – 5 no 6 studējošiem novērtēja vadības aspektus programmas saturā vairāk nekā nozares ekspertīzes specifiskos aspektus (studenti minēja sadalījumus divi 60/40, trīs 55/45) un viena studente procesa vadības un funkcijas ekspertīzes balansu un sadalījumu novērtēja līdzīgi 50/50. Šāda absolventu un studentu viedokļu dinamika parāda vadības komponentes celšanos studiju programmas saturā, ko papildinoši pamato arī mācībspēku viedoklis un pieredzes studijuursos – visi 4 docētāji, kuri piedalījās eksperta vizītē augstskolā uzskatāmi parādīja gan vadības jomas satura piemērus (Sabiedrības uzbūve un pārvaldība, Organizāciju vadības psiholoģija, Krīžu vadības, Reputācijas vadība, Publiskā viedokļa veidošanās), gan nozares specifikas, specializācijas satura piemērus (semiotika, patērētāju uzvedība, attiecības ar medijiem un virkne praktisko nozares kursu); līdzīgus praktiskos piemērus vadības un specializācijas aspektiem programmā skaidri minēja arī studējošie. Vadības komponentes celšanos programmā papildinoši pamato arī atziņas no eksperta tikšanās ar programmas, virziena un augstskolas vadības pārstāvjiem, kuri uzsvēra mērķtiecīgu virzību uz vadības komponentes celšanu studiju programmā gan pamatojoties uz darba tirgus pieprasījumu, gan arī pamatojoties uz IKZ studiju virziena novērtēšanas ekspertu rekomendācijām 2021. gada pirmsakreditācijas novērtēšanas procedūrā. Pēc eksperta novērojumiem un atziņām, RISEBA pieteiktās izmaiņas stiprina vadības jomas zināšanu, prasmju un kompetences manifestēšanos studiju programmā, un ir svarīgi uzsvērt, ka šīs izmaiņas ir arī reakcija uz darba tirgus pieprasījuma izmaiņām.

Vienlaikus, veicot studiju programmas studiju kursu aprakstu analīzi, eksperts novēro, ka lai arī RISEBA veiktās izmaiņas studiju plānā unursos lielā mērā ir vērstas uz vadības komponentes stiprināšanu studiju programmas saturā, piemēram, inovāciju vadība, konfliktu vadība, klientu attiecību vadība, pārrunu vadība, projektu vadība, reputācijas vadība, vadīšanas stratēģija, stratēģiskā

vadīšana, personāla vadība, plānošana, 2 KP studiju kurss Vadzinības u.c., tomēr vadības komponentes atslēgas vārdi kursu aprakstos tomēr lielākoties parādās kursu mērķos, studiju rezultātos un novērtēšanas kritērijos, bet kopumā neizceļas kursu satura tematikās, uzdevumos, novērtēšanas metodēs.

3.2. Studiju programmas mērķa, uzdevumu un rezultātu izmaiņu analīze

Izmaiņu kontekstā augstskola ir precizējusi arī studiju programmas mērķi, uzdevumus un studiju rezultātus. Sākot studiju programmas rezultātu izmaiņu analīzi, eksperts secina, ka RISEBA izmaiņu pieteikumā un papildinformācijā nav norāžu par izmaiņām studiju rezultātos, tāpēc studiju programmas rezultātu izmaiņu salīdzinošajai analīzei eksperts izmanto AIKA e-platformā pieejamo informāciju par esošajiem studiju programmas rezultātiem

(<https://eplatforma.aika.lv/index.php?r=site%2Fprogram%2Fview&id=1601>) un RISEBA izmaiņu pieteikuma papildinformācijas pielikumos (2.pielikums – StP atbilstība valsts izglītības standartam; 3.pielikums – Studiju rezultātus kartējums) iesniegto informāciju.

Analizējot programmas mērķa izmaiņas (skat. tabulu zemāk), eksperts novēro tā precizēšanu, precīzāk atsaucoties uz abu programmā iegūstamo kvalifikāciju nosaukumu, precizējot vārdu “speciālisti” uz “vadītāji”, kā arī uz programmas pilnveidoto saturu un profesijas standartu, apkopojot pēc augstskolas un programmas ieskatiem galveno kopīgo – komunikācijas kampaņas, uzņēmuma komunikācijas stratēģijas un rīcību krīzes situācijās. Eksperts gan novēro, ka, piemēram, rīcība krīzes situācijās neparādās Reklāmas vadītāja profesijas standartā, kas gan neliedz augstskolai to piedāvāt studijās. No programmas mērķa daļas par absolventu potenciālo nodarbinātību ir izņemts vārds “uzņēmumos”, kas domājams ir lielākais programmas absolventu nodarbinātības sektors.

Studiju programmas mērķis:	
Līdzšinējais, esošais (ar norādītām izmaiņām)	Precizētais izmaiņās
Sagatavot augsti kvalificētus, kompetentus un konkurētspējīgus sabiedrisko attiecību un reklāmas <u>speciālistus</u> , profesionālus darbiniekus darbam valsts un pašvaldības iestādēs, masu saziņas līdzekļos, <u>uzņēmumos</u> un nevalstiskajās institūcijās; veicināt studējošo radošā potenciāla attīstību ~~studiju laikā un turpmāk, dot iespēju pēc programmas apguves turpināt studijas maģistrantūrā.~~	Sagatavot augsti kvalificētus, kompetentus un konkurētspējīgus sabiedrisko attiecību un reklāmas <u>vadītājus</u> , profesionālus darbiniekus, <u>atbilstoši profesiju standartā noteiktajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas spēj realizēt komunikācijas kampaņas, uzņēmuma komunikācijas stratēģijas un prasmīgi rīkoties krīzes situācijās</u> , darbam valsts un pašvaldību iestādēs, masu saziņas līdzekļos un nevalstiskajās institūcijās, kā arī veicināt studējošo radošā <u>un inovatīvā</u> potenciāla attīstību.

Analizējot programmas uzdevumu izmaiņas (skat. tabulu zemāk), eksperts novēro būtiskas formulējumu izmaiņas visos uzdevumos un lielā mērā arī to saturā. Precizētie studiju programmas uzdevumi šķiet vairāk vispārināti un metodoloģiski (piemēram, piedāvāt studiju formas, nodrošināt pieeju literatūrai, iekļaut studiju kursus), nekonkretizējot programmas uzdevumu specifiku atbilstoši programmas un kvalifikāciju nosaukumiem un profesijas standartos iekļautajiem uzdevumiem, pienākumiem – tikai un vienīgi 5.uzdevumā parādās programmas un kvalifikāciju specifika, turklāt tikai atsaucoties profesiju nosaukumu un standartu. 6.uzdevums, lai arī vērtīgs, tomēr var netikt

pilnvērtīgi izpildīts profesionālā bakalaura studiju programmā. 1.uzdevumā neliela drukas kļūda un vārdu “mācību” vēlams aizstāt ar “studiju”.

Studiju programmas uzdevumi ir:	
Līdzšinējais, esošais	Precizētais izmaiņās
<p>1) piedāvāt laikmetīgu un kvalitatīvu reklāmas, sabiedrisko attiecību, pasākumu producēšanas apmācību un sagatavot studējošos praktiskam darbam,</p> <p>2) nodrošināt teorētisko atziņu praktisko pielietojumu,</p> <p>3) veicināt studējošos apgūt vairākas mūsdienu darba tirgū pieprasītas prasmes un iemaņas – darbu komandā, pētnieciskā un praktiskā darba un publiskās uzstāšanās iemaņas, spēju kritiski domāt un analizēt problēmas, uzņemties atbildību, saskarsmes prasmes u.c.,</p> <p>4) sniegt studējošiem vispusīgas zināšanas un izpratni par sociālajiem aspektiem, masu mediju lomu un nozīmi, politiskās un ekonomiskās sistēmas funkcionēšanu,</p> <p>5) attīstīt studējošo spējas plānot un vadīt projektus,</p> <p>6) veicināt studējošo spējas izpausties vizuālās mākslas un verbālās jomās,</p> <p>7) nodrošināt studijas ar mācību metodiskajiem materiāliem, bibliotēkas pakalpojumiem un mūsdienu prasībām atbilstošu materiāli tehnisko bāzi,</p> <p>8) nodrošināt bakalaura grāda ieguvu atbilstoši sabiedrisko attiecību vadītāja/ reklāmas vadītāja/pasākuma producenta profesijas standartam, kas dotu tiesības turpināt studijas maģistrantūrā.</p>	<p>1) piedāvāt dažādus mācību organizēšanas formas latviešu un angļu valodā, nodrošinot iegūtā grāda un diploma atzīšanu starptautiskajā darba tirgū, kā arī iespēju turpināt studijas dažādās Eiropas un pasaules augstskolās;</p> <p>2) veicināt studējošos apgūt vairākas mūsdienu darba tirgū pieprasītas prasmes un iemaņas – sadarboties ar nozares profesionāļiem, organizācijām un absolventiem, nodrošinot studiju saistību ar profesionālo vidi;</p> <p>3) nodrošināt studentiem pieeju jaunākajai nozares literatūrai un starptautiska līmeņa elektroniskām datu bāzēm, kā arī materiāli tehniskā un digitālā nodrošinājuma dažādību digitālā satura iegūšanā;</p> <p>4) veicināt studentu personības attīstību, visos studiju gados iekļaujot studiju kursus personības attīstības jomā, kuru ietvaros studējošie, iemācoties veikt pašizvērtēšanu un padziļinot sadarbības prasmes, identificē vajadzības un nepieciešamos risinājumus savā profesionālajā jomā;</p> <p>5) nodrošināt profesionālā bakalaura grāda ieguvu atbilstoši sabiedrisko attiecību vadītāja un reklāmas vadītāja profesijas standartam, piešķirot sabiedrisko attiecību vadītāja un reklāmas vadītāja kvalifikācijas, kas dotu tiesības turpināt studijas maģistrantūrā;</p> <p>6) veicināt studentu iesaistīšanos mākslinieciskās jaunrades konkursos, zinātniskajās starptautiskajās un studentu konferencēs un sekmēt ar mācībspēkiem kopīgi veidotu zinātnisko rakstu publicēšanu.</p>

Veicot studiju programmas rezultātu izmaiņu analīzi, eksperts izmaiņu salīdzinošajai analīzei izmanto AIKA e-platformā pieejamo informāciju par esošajiem studiju programmas rezultātiem (<https://eplatforma.aika.lv/index.php?r=site%2Fprogram%2Fview&id=1601>) un RISEBA izmaiņu pieteikumā (2.pielikums – StP atbilstība valsts izglītības standartam; 3.pielikums – Studiju rezultātus kartējums) iesniegto informāciju. Precizētie studiju programmas rezultāti ir strukturēti iedalīti pa programmā iegūstamo kvalifikāciju virzieniem; tie lielā mērā atbilst studiju programmas nosaukumam un mērķim un salīdzinoši (pret profesiju standartu) plašākā interpretācijā atbilst iegūstamo kvalifikāciju/profesiju galvenajiem uzdevumiem un pienākumiem. RISEBA pieteikto

izmaiņu kontekstā (pamatā attiecībā uz StP programmas piederības maiņu no StV IKZ un VANĪP), studiju programmas rezultāti pamatā atbilst noteiktu nozares funkciju – reklāma un sabiedriskās attiecības – vadībai: komunikācijas vadība un reklāmas vadība, bet ne plašākai organizācijas un tās funkciju kopas, procesu, resursu, stratēģijas, attīstības vadībai. Studiju programmas rezultātu formulējumos parādās vairāk StV IKZ atbilstīgu atslēgas vārdu nekā StV VANĪP. Turklāt, attiecībā uz vadības funkcijām, to atslēgas vārdi parādās vien trijos StP rezultātos, kas vienlaikus ir arī mazāk nekā iepriekšējā studiju programmas rezultātu redakcijā.

Studiju programmas rezultāti:	
Līdzšinējais, esošais	Precizētais izmaiņās
<p>1.Zina sabiedrības attīstības un vadības, komunikācijas un vadības pamatprincipus, plašsaziņas līdzekļu darba organizāciju un dienas kārtību.</p> <p>2.Izprot komunikācijas, informācijas un saskarsmes nozīmi un likumsakarības sabiedrībā, organizācijas vadībā un mārketingā.</p> <p>3.Spēj veikt praktiski pielietojamus pētījumus komunikācijā, formulēt un analītiski aprakstīt informāciju, identificēt komunikatīva rakstura problēmas un rast risinājumus, argumentēt savu viedokli gan speciālistiem, gan nespeciālistiem.</p> <p>4.Spēj patstāvīgi pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju, virzīt savu un padoto tālāko izglītību.</p> <p>5.Spēj vadīt savu, padotībā esošo speciālistu vai darba grupas darbu multikulturālā vidē, spēj strādāt komandā organizācijas vadītāju, darbinieku vai sabiedrības interesēs.</p> <p>6.Spēj pieņemt lēmumus, radoši un inovatīvi īstenot komunikatīvus risinājumus nestandarta apstākļos, izmantojot multimedijus un modernās tehnoloģijas komunikācijā.</p> <p>7.Spēj iegūt, apkopot, analizēt, sagatavot un sniegt informāciju ieinteresētajām pusēm un to izmantot profesionālās darbības veikšanai.</p> <p>8.Spēj patstāvīgi pieņemt lēmumus komunikācijas problēmu risināšanā, ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas principus un savas darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību, nodrošinot organizācijas efektīvu darbību.</p>	<p>1) SAR-Z1 Pārzina un spēj skaidrot sabiedrības attīstības tendences, būtiskākos komunikācijas un vadības pamatprincipus, darba organizāciju un resursu plānošanu, kā arī likumsakarības.</p> <p>2) SAR-P1 Prot patstāvīgi apkopot un analizēt situācijas un mainīgos apstākļus, rast inovatīvus risinājumus un pieņemt sociāli atbildīgus lēmumus, ievērojot ētikas principus.</p> <p>3) R-P1 Prot ar radošām metodēm izstrādāt un ieviest mērķauditorijām atbilstošas reklāmas stratēģijas, izsvērti izmantojot multimedijus un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, kā arī ņemot vērā tēla pozicionējumu un reputācijas aspektus.</p> <p>4) SA-P1 Prot ar radošām metodēm izstrādāt un ieviest mērķauditorijām atbilstošas komunikācijas stratēģijas, izsvērti izmantojot multimedijus un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, kā arī ņemot vērā tēla pozicionējumu un reputācijas aspektus.</p> <p>5) SAR-K1 Spēj sekot līdzi izmaiņām nozarē un informācijas tehnoloģijās, kritiski analizēt jaunākos pētījumus, kā arī patstāvīgi veikt lietišķos pētījumus ar pievienoto vērtību, interpretēt, prezentēt un izmantot to rezultātus.</p> <p>6) SAR-K2 Spēj loģiski argumentēt un prezentēt savu nostāju un organizāciju, nodrošinot mērķauditorijai saprotamas un literārās valodas normām atbilstošas informācijas sniegšanu.</p> <p>7) SAR-K3 Spēj objektīvi novērtēt sasniegtos rezultātus, tostarp ietekmi uz vidi un plānot izmaiņas, kā arī plānot savu un citu profesionālo kompetenču attīstību un izaugsmi.</p> <p>8) R-K1 Spēj atbildīgi plānot un vadīt organizācijas reklāmas aktivitātes stratēģiskā un operatīvā līmenī, ņemot vērā organizācijas vides faktorus, resursus un ievērojot iekšējos un ārējos normatīvus.</p> <p>9) R-K2 Spēj proaktīvi līdzdarboties organizācijas zīmolu pozicionējumā un identitātes veidošanā, sazināties saprotami izmantojot profesionālo terminoloģiju un ņemot vērā starpkultūru atšķirības.</p> <p>10)SA-K1 Spēj atbildīgi plānot un vadīt organizācijas komunikāciju stratēģiskā un operatīvā līmenī, ņemot vērā organizācijas vides faktorus, resursus un ievērojot iekšējos un ārējos normatīvus</p> <p>11)SA-K2 Spēj proaktīvi līdzdarboties organizācijas komunikācijas procesu veidošanā un nodrošināšanā, sazināties saprotami izmantojot profesionālo terminoloģiju un ņemot vērā starpkultūru atšķirības.</p>

Ņemot vērā studiju programmas mērķa, uzdevumu un studiju rezultātu izmaiņu analīzi un programmā iegūstamo kvalifikāciju atšķirīgi noteiktos profesiju standartus, eksperts iesaka augstskolai izvērtēt iespēju, ievērojot Augstskolu likuma 55.panta pirmo daļu, veidot studiju

programmas divas apakšprogrammas atbilstoši programmā piedāvātajām iegūstamajām kvalifikācijām, katrai nosakot kvalifikācijas un profesijas standarta specifiskus mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus. Tas ļautu arī precīzāk un fokusētāk definēt katras kvalifikācijas studiju plāna un satura mērķi, uzdevumus un studiju rezultātus.

3.3. Studiju virziena maiņas un iegūstamās kvalifikācijas atbilstības analīze

Ņemot vērā iepriekšējos punktos veiktās analīzes rezultātus par augsto vadības jomas komponenti studiju programmā, tās kursos, saturā, praksēs, studiju rezultātos un arī iegūstamajā kvalifikācijā, kas augstā mērā parāda RISEBA un šīs StP izmaiņu adresēšanu uz darba tirgus pieprasījumu pēc vadības prasmes un kompetences nozares specifiskajās profesijās, eksperts uzskata, ka saturiski programmas ir atbilstīga arī studiju virzienam VANĪP un tam piekritīgās nozares – Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības) – profesiju raksturojumam LKI 5.līmenī (pašlaik LKI 6. līmenis atbilstoši LR Profesionālās izglītības likuma pēdējai redakcijai) (skat. 2.lpp.

https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKS_uznemejdarbiba.pdf). Pēc eksperta domām StP programmas atbilstība StV VANĪP piekritīgajai nozares kvalifikāciju struktūrai un tajā norādītajam profesiju raksturojumam ir pat precīzāka nekā Drukas un mediju tehnoloģiju nozares profesiju raksturojumam LKI 5.līmenī (pašlaik LKI 6. līmenis atbilstoši LR Profesionālās izglītības likuma pēdējai redakcijai) (skat. 2.lpp.

https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKS_druka.pdf), kurā liels uzsvars ir uz drukas un mediju tehnoloģiju nozares ražošanas procesiem. Šādu atziņu pamato arī eksperta vizītes laikā RISEBA`ā tikšanās ar studējošiem un absolventiem, kuri norādīja plašāka vadītāja kvalifikācija gan precīzāk atbilstu studējošo vēlmēm un redzējumam par savu konkurētspēju darba tirgū pēc programmas absolvēšanas, gan arī precīzāk atbilstu absolventu faktiskajai nodarbinātībai, darba pienākumiem un veicamajiem uzdevumiem nozarē.

Pēc eksperta domām, izmaiņu saturisko aspektu izskatīšanas rezultātā, kurā eksperts atrod plašu saturisko pamatojumu izmaiņu veikšanai, viens no galvenajiem jautājumiem RISEBA pieteikto izmaiņu apstiprināšanas apsvērumos tieši studiju virziena maiņas jautājumā tomēr ir juridiski-tiesiskas un administratīvi-organizatoriskas dabas un skar pamatā piešķiramo kvalifikāciju – Reklāmas vadītājs un Sabiedrisko attiecību vadītājs – vietu Latvijas nozaru kvalifikāciju struktūras kartēs un datnēs (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/nks_saraksts.shtml) – Drukas un mediju tehnoloģiju nozares struktūrā iekļauto profesiju kartē ir bibliotēkas un komunikāciju sektoru (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_druka.pdf), kurā šobrīd atrodas abas kvalifikācijas, un kas, ietverot komunikācijas nozari, atbilst IKZ StV vai Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības un administrēšanas nozares struktūrā iekļauto profesiju kartē (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_uznemejdarbiba.pdf), kas, savukārt atbilst StV VANĪP. Proti, veidojas starpdisciplināritāte, studiju programmas kvalifikācijām atbilstot IKZ StV, bet saturam augstā mērā atbilstot VANĪP StV, ko eksperts strukturēti detalizētāk analizē šīs nodaļas beigās līdz ar Latvijas zinātņu nozaru klasifikāciju apsvērumu iekļaušanu analizē.

Novērtējamās RISEBA studiju programmas līdzšinējās, esošās piederības analīzei IKZ studiju virzienam, eksperts pamatojas LR Ministru kabineta 11.12.2018.noteikumu Nr. 793 Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumu 1.pielikumu, kurā noteikti Latvijā piemērojamie studiju virzieni (<https://likumi.lv/ta/id/303956-studiju-virzienu-atversanas-un-akreditācijas-noteikumi>), kā arī uz vairākām LR Augstskolu likuma normām, tai skaitā, 55. panta “Studiju programmas” pirmo daļu, kurā noteikts, ka Studiju programmu reglamentē speciāls dokuments – studiju satura un

īstenošanas apraksts, kas, savukārt, cita starpā 1.¹ punktā nosaka, kuram studiju virzienam attiecīgā studiju programma atbilst; šī paša panta ceturtā daļa paredz, ka pirms studiju programmas apstiprināšanas augstskolas Senātā organizējama neatkarīga programmu ekspertīze ar programmas lietderības pamatojumu, tai skaitā, analizējot StP atšķirības no līdzīgām tajā pašā augstskolā īstenotām tā paša līmeņa un tā paša studiju virziena studiju programmām. Tālāk StP atbilstību augstskolas noteiktajam un neatkarīgā ekspertīzē analizētajam studiju virzienam izvērtē studiju programmas licencēšanas procesā (Augstskolu likuma 55.² panta piektās daļas 7.punkts), un vēlreiz atkārtoti to vērtē studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu akreditācijas procesā (Augstskolu likuma 55.³ panta piektā daļa un LR MK noteikumu Nr.793 16.¹ apakšpunkts), ko RISEBA ir veikusi 2021.gadā, saņemot 2 gadu akreditācijas ilgumu līdz 25.11.2023. (<https://eplatforma.aika.lv/index.php?r=site%2Fhei%2Fprograms&id=33&page=1>).

Savukārt, studiju programmā iegūstamo kvalifikāciju piekritību Drukas un mediju tehnoloģiju nozares struktūrai (bibliotēkas un komunikāciju sektoram) (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_druka.pdf), pamato vairākas LR Profesionālās izglītības likuma (PIL) un ar to saistīto dokumentu savstarpēji saistītās normas un nosacījumi – PIL 22. pantā noteikts, ka profesijas standarts un tajā iekļautās profesionālās kvalifikācijas prasības, kā arī nozares kvalifikāciju struktūra veido profesionālās izglītības pamatdokumentus, kuru papildina PIL 22.¹ pants, nosakot, ka profesionālo kvalifikāciju sistēmu kā nozarē nepieciešamo prasību kopumu profesionālās kvalifikācijas ieguvei veido arī profesijas standarts un nozares kvalifikāciju struktūra, ko, savukārt, tālāk PIL 24.² panta pirmā daļa papildus pamato, uzsverot nozares kvalifikāciju struktūras un tās kvalifikāciju/profesiju karti, norādot ka tā ir nozares profesionālo kvalifikāciju vispārīgs raksturojums. Tādējādi nozaru kvalifikāciju kartes, kas veido nozaru kvalifikācijas struktūru, ir nozīmīgs profesionālo izglītības saturu nosakošs dokuments, kura izstrādē ir piedalījušies un piedalās nozares eksperti, profesionāļi, tai skaitā, izstrādājot profesiju standarta prasības un nosacījumus un paredzot tiem noteiktu vietu nozaru struktūrā, kas ir saskaņota Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē.

Vienlaikus, atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijai (LR Ministru kabineta 13.06.2017. noteikumi Nr. 322 Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju – <https://likumi.lv/ta/id/291524-noteikumi-par-latvijas-izglitibas-klasifikaciju>), studiju programma ir piederīga izglītības programmu grupai “Tirgzinības un reklāma” (StP koda pēdējie 3 cipari – 342), kas precīzi atbilst arī Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNECSO) Izglītības un mācību nozaru klasifikācijai un Starptautiskās standartizētās izglītības detalizētai klasifikācijai (International standard classification of education, fields of education and training, Detailed field descriptions, ISCED-F 2013, <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>) kodā 0414 – “Marketing and advertising” un ietilpst izglītības tematiskajā jomā “Komerzinības un administrēšana” (MK 322.not. kods 342, ISCED – 041 Business and Administration). Eksperts uzskata par nepieciešamu un vērtīgu norādīt, ka ISCED-F 2013 klasifikācijā ir speciāla izņēmuma norāde uz Sabiedrisko attiecību studiju (Public relations) izslēgšanu no Žurnālistikas un informācijas tematiskās jomas ar ISCED kodu 0321 un iekļaušanu tematiskajā jomā Tirgzinības un reklāma ar ISCED kodu 0414 (skat. 19.lpp ISCED-F 2013 klasifikācijā). Savukārt, Latvijas Nozaru kvalifikāciju struktūru sarakstā un kartē (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/nks_saraksts.shtml) Sabiedrisko attiecību vadītāja un Reklāmas vadītāja kvalifikācijas atrodas vienuviet ar žurnālista kvalifikāciju un profesijas standartu (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_druka.pdf).

RISEBA novērtējamās studiju programmas saturs, ievērojot ISCED raksturojumu, ir atbilstošs LR MK kodam 342 un ISCED kodam 0414, kā arī piešķiramās profesionālās kvalifikācijas ir atbilstošas izglītības programmu grupai ar koda cipariem 342 Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrā – Sabiedriskās attiecības (342 02) un Reklāmas vadība (342 06), kā arī atbilstošs ISCED klasifikācijā koda 0414 norādītajām programmām un kvalifikācijām (skat. 21.lpp ISCED-F 2013 klasifikācijā, <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>).

Studiju programmai atbilstošā StV maiņas apsvērumos eksperts izskata arī Latvijas zinātņu nozaru klasifikāciju, pamatojoties uz LR Ministru kabineta 27.09.2022. noteikumiem Nr. 595 Noteikumi par Latvijas zinātnes nozaru grupām, zinātnes nozarēm un apakšnozarēm (<https://likumi.lv/ta/id/335928-noteikumi-par-latvijas-zinatnes-nozaru-grupam-zinatnesnozarem-un-apaksnozarem>), kuru 1.pielikuma 5.8.punktā noteikts, ka sociālo zinātņu nozaru grupā, komunikācijas teorija, bibliotēkzinātne un citas plašsaziņas līdzekļu un komunikācijas apakšnozares ietilpst zinātnes nozarē “Plašsaziņas līdzekļi un komunikācija” ar skaidrojumu zemsvītras piezīmē Nr.31, ka šī zinātnes nozare ietver žurnālistiku, informātikas sociālos aspektus, bibliotēku zinātni, plašsaziņas līdzekļus un sociokulturālo saziņu. Savukārt, vadības jomā sociālo zinātņu nozaru grupā, ir noteiktas zinātnes apakšnozare Uzņēmējdarbības vadība, kura ietilpst Ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarē ar skaidrojumu zemsvītras piezīmē Nr.25, ka šī zinātnes nozare ietver tautsaimniecību, ekonometriju, kolektīvās darba attiecības, uzņēmējdarbību un pārvaldību. Līdz ar to var secināt, ka programmā iegūstamās profesionālās kvalifikācijas atbilst nozarei “Plašsaziņas līdzekļi un komunikācija”, savukārt programmas satura ietvaros apgūstamās zināšanas, prasmes un kompetences noteiktā mērā (studiju kursu tematiku vadības, uzņēmējdarbības, pārvaldības aspektos) atbilst Ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarei. Tādējādi, atbilstoši normatīvajam regulējumam un nozaru kvalifikāciju struktūru kartei studiju programmā iegūstamās profesionālās kvalifikācijas atbilst Plašsaziņas līdzekļu un komunikācijas nozarei un, līdz ar komunikācijas nozares ietveršanu, attiecīgi atbilst IKZ StV, bet studiju programmas satura daļa, kurā pastāv un izmaiņu kontekstā ir stiprināta ar vadības un uzņēmējdarbības profesionālajām kompetencēm, vienlaikus izpildot kvalifikāciju profesiju standartu prasības, liecina, ka StP atbilst arī Ekonomikas un uzņēmējdarbības nozarei, kas, savukārt, atbilst VANĪP StV. Tādējādi veidojas starpdisciplināra studiju programma, kura aptver gan divu zinātņu nozaru un attiecīgi studiju virzienu raksturojošos konceptus un pamatprincipus, gan profesionālās kompetences un pašlaik tiesiskā regulējuma dēļ ir iekļautas IKZ StV.

Vienlaikus, ņemot vērā gan tiesiski-juridiskos un administratīvi-organizatoriskos apsvērumus, gan acīmredzami augsto vadības jomas komponenti studiju programmā, eksperts ieteiktu nepieciešamības gadījumā izvērtēt iespējas studiju programmā iegūstamo kvalifikāciju noteikt atbilstoši Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības un administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozares struktūrā iekļauto profesiju kartei (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_uznemejdarbiba.pdf), īpaši – Funkcionālais vadītājs – Tirdzniecības (mārketinga) speciālists. Eksperta vizītes laikā RISEBA`ā šādu alternatīvu kvalifikācijas izvēli, nosaukumu un praktisko nozīmi skaidri un pārliecinoši atbalstīja gan studējošie, gan absolventi, tai skaitā, norādot, ka tā gan precīzāk atbilstu studējošo vēlmēm un redzējumam par savu konkurētspēju darba tirgū pēc programmas absolvēšanas, gan arī precīzāk atbilstu absolventu faktiskajai nodarbinātībai, darba pienākumiem un veicamajiem uzdevumiem nozarē.

3.4. Citi studiju programmas īstenošanas aspekti

RISEBA mājas lapā (<https://www.riseba.lv/lv/studentiem/studiju-virzienu-akreditācijas-lapas>) un novērtējamās StP mājas lapā internetā (<https://www.riseba.lv/lv/studentiem/bakalaura-programmas/sabiedrisko-attiecību-un-reklāmas-menedžments>) redakcijā par studiju virzienu un programmas akreditācijas termiņu minētas norādes uz Augstskolu likumu (attiecīgi “Saskaņā ar Augstskolu likumā noteikto” un “Saskaņā ar grozījumiem Augstskolu likumā”) saistībā ar StV IKZ akreditācijas termiņa pagarināšanu, kas šobrīd vairs nav aktuāla – atsauce uz Augstskolu likumu, īpaši grozījumiem akreditēšanas termiņu pagarināšanai uz šo gadījumu neattiecas, jo grozījumi tika veikt 2021.gada jūnijā (<https://likumi.lv/ta/id/323800-grozījumi-augstskolu-likuma>) un atbilstoši grozījumos noteiktajam pagarinājumam IKZ StV novērtēšana tika veikta 2021.gadā.

4. Secinājumi

1. RISEBA veiktās izmaiņas studiju plānā unursos lielā mērā ir vērstas uz vadības komponentes stiprināšanu studiju programmas saturā, piemēram, inovāciju vadība, konfliktu vadība, klientu attiecību vadība, pārrunu vadība, projektu vadība, reputācijas vadība, vadīšanas stratēģija, stratēģiskā vadīšana, personāla vadība, plānošana, 2 KP studiju kurss Vadībizinības u.c., bet vienlaikus vadības komponentes atslēgas vārdi kursu aprakstos tomēr lielākoties parādās kursu mērķos, studiju rezultātos un novērtēšanas kritērijos, bet kopumā neizceļas kursu satura tematikās, uzdevumos, novērtēšanas metodēs.
2. RISEBA novērtējamā studiju programma “Sabiedrisko attiecību un reklāmas menedžments” ir starpdisciplināra, integrējot gan komunikācijas teorijas, gan vadības funkciju aspektus.
3. Studiju programmas uzdevumos ir būtiskas formulējumu izmaiņas visos uzdevumos un lielā mērā arī to saturā. Precizētie studiju programmas uzdevumi šķiet vairāk vispārināti un metodoloģiski (piemēram, piedāvāt studiju formas, nodrošināt pieeju literatūrai, iekļaut studiju kursus), nekonkretizējot programmas uzdevumu specifiku atbilstoši programmas un kvalifikāciju nosaukumiem un profesijas standartos iekļautajiem uzdevumiem, pienākumiem.
4. Studiju programmas rezultāti pamatā atbilst noteiktu nozares funkciju – reklāma un sabiedriskās attiecības – vadībai: komunikācijas vadība un reklāmas vadība, bet ne plašākai organizācijas un tās funkciju kopas, procesu, resursu, stratēģijas, attīstības vadībai. Studiju programmas rezultātu formulējumos parādās vairāk StV IKZ atbilstīgu atslēgas vārdu nekā StV VANĪP. Turklāt, attiecībā uz vadības funkcijām, to atslēgas vārdi parādās vien trijos StP rezultātos, kas vienlaikus ir arī mazāk nekā iepriekšējā studiju programmas rezultātu redakcijā.
5. Augstskola, piesakot izmaiņas StV maiņai, ir veikusi StP atbilstības analīzi StV VANĪP, tomēr būtu bijis vērtīgi veikt pamatotu analīzi par StP piemērotību abām VANĪP un IKZ StV piederīgajām nozares struktūrā iekļauto profesiju kartēm.

5. Rekomendācijas

RISEBA pieteiktās izmaiņas eksperts **var rekomendēt apstiprināt saturiskā kontekstā**, vienlaikus sniedzot nozīmīgas īstermiņa un ilgtermiņa rekomendācijas zemāk, **tomēr** ņemot vērā juridiski-tiesiskos apsvērumus, esošajā tiesiskā ietvara redakcijā un struktūrā, kas detalizēti analizēti eksperta atzinumā, **eksperts nevar rekomendēt StV maiņas apstiprināšanu**.

Eksperts vērš uzmanību uz nosacījumiem izmaiņu iespējamai apstiprināšanai tiesiski administratīvā kontekstā tieši attiecībā uz studiju virziena maiņu.

Studiju virziena maiņas apstiprināšanas nosacījumu apsvērumi:

1. Eksperts vērtē augstskolas pieteiktās izmaiņas, to ietekmi plaši aptveroši, bet to atbilstību dziļāk pakārtotiem un noteiktā līmenī saistošiem Latvijas nacionālā, starptautiskā un pārnacionālā tiesiskā un normatīvā regulējuma nosacījumiem un prasībām tomēr tikai iespēju robežās, un nevar pilnībā un padziļināti izvērtēt izmaiņu iespējas citos pastarpinātos, bet saistītos politikas dokumentos – šajā gadījumā īpaši StP un StV izmaiņu tiesiskās saistības līmeni ar Drukas un mediju tehnoloģiju nozares struktūrā iekļauto profesiju karti un tajā norādītajiem Bibliotēkas un Komunikācijas sektoriem un iekļautajiem RISEBA StP piešķiramo kvalifikāciju nosaukumiem un to profesiju standartiem (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_druka.pdf) un šīs kartes viennozīmīgi un nemainīgi skaidro tiesisko saistību ar studiju virzienu “Informācijas un komunikācijas zinātnes”.
2. Ņemot vērā
  - a) izmaiņu novērtēšanas procedūras rezultātā identificētos secinājumus par RISEBA StP “Sabiedrisko attiecību un reklāmas menedžments” starpdisciplināro dabu ar vērā ņemamo vadības jomas zināšanu, prasmju un kompetences apguvi programmā,
  - b) normatīvajā regulējumā noteikto iespēju mainīt studiju programmas piederību studiju virzienam (LR MK 11.12.2018. noteikumi Nr. 793 “Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi”, II.daļas 2.punkta 2.3.2.apakšpunkts, <https://likumi.lv/ta/id/303956-studiju-virzienu-atversanas-un-akreditācijas-noteikumi>),
  - c) aktualizēšanas iespējas un precedentus nozares struktūrā iekļauto kvalifikāciju datnēs un kartēs (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/nks_saraksts.shtml),
  - d) izņēmumu precedentu ISCED-F 2013 klasifikācijā un atšķirību precedentus salīdzinājumā ar Latvijas Nozaru kvalifikāciju struktūru karti, t.sk. Drukas un mediju tehnoloģiju nozares struktūrā iekļauto profesiju karti;
  - e) Latvijas Nozaru kvalifikāciju struktūru karšu precizēšanas precedentus (pamatā gan attiecībā uz profesiju standartiem, bet tai skaitā, to iekļaušanu).

ja pastāv tiesiska iespēja un nepastāv tiesiski vai citi ierobežojumi vai pretrunas Drukas un mediju tehnoloģiju nozares struktūras kartē iekļauto profesiju (profesionālo izglītību) apgūt VANĪP studiju virzienā, tad eksperts rekomendē apstiprināt RISEBA pieteiktās izmaiņas visos izmaiņu punktos, tai skaitā, studiju programmas atbilstīgā studiju virziena maiņai no IKZ uz VANĪP.

Īstermiņa rekomendācijas:

Pamatā līdz 2023./2024. vai studiju procesam attiecīgi 2024./2025.akadēmiskā gada sākumam:

1. Iespēju robežās līdz Studiju kvalitātes komisijas sēdei precizēt studiju programmas uzņemšanas prasībās noteikto iepriekšējo izglītību – ieteicams uz vidējo izglītību.
2. Ņemot vērā studiju programmas mērķa, uzdevumu un studiju rezultātu izmaiņu analīzi un programmā iegūstamo kvalifikāciju atšķirīgi noteiktos profesiju standartus, eksperts iesaka augstskolai izvērtēt iespēju, ievērojot Augstskolu likuma 55.panta pirmo daļu, veidot studiju programmas divas apakšprogrammas atbilstoši programmā piedāvātajām iegūstamajām kvalifikācijām, katrai nosakot kvalifikācijas un profesijas standarta specifiskus mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus. Tas iespējams ļautu arī precīzāk un fokusētāk definēt katras kvalifikācijas studiju plāna un satura mērķi, uzdevumus un studiju rezultātus.
3. Arī neveidojot apakšprogrammas, tomēr būtu nepieciešams pārskatīt un precizēt studiju programmas mērķi un uzdevumus, specificējot tos atbilstoši programmas nosaukumam un

iegūstamajai kvalifikācijai, tai skaitā, izmantojot atšķirīgos kvalifikāciju profesiju standartus. Programmas mērķi būtu ieteicams atjaunot nodarbinātības potenciālu privātajā sektorā (uzņēmumos).

4. Iespējami īsā laikā precizēt RISEBA mājas lapā (<https://www.riseba.lv/lv/studentiem/studiju-virzientu-akreditacijas-lapas>) un novērtējamās StP mājas lapā internetā (<https://www.riseba.lv/lv/studentiem/bakalaura-programmas/sabiedrisko-attiecibu-un-reklamas-menedzments>) redakciju par studiju virzienu un programmas akreditācijas termiņu, izslēdzot no redakcijas norādi uz Augstskolu likumu (attiecīgi “Saskaņā ar Augstskolu likumā noteikto” un “Saskaņā ar grozījumiem Augstskolu likumā”).

Ilgtermiņa rekomendācijas:

1. Nepieciešamības gadījumā izvērtēt iespējas saglabāt StV IKZ RISEBA īstenotajā studiju procesā, kas cita starpā arī bagātina augstākās izglītības iestādes studiju satura piedāvājumu.
2. Nepieciešamības gadījumā izvērtēt iespējas studiju programmā iegūstamo kvalifikāciju noteikt atbilstoši Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības un administrēšanas (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, komerczinību) nozares struktūrā iekļauto profesiju kartei (https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_uznemejdarbiba.pdf), īpaši – Funkcionālais vadītājs – Tirgvedības (mārketinga) speciālists.
  - 2.1. Šādas izvēles gadījumā attiecīgi veikt StP atbilstības novērtējumu pret izvēlētajā jaunās kvalifikācijas profesijas standartu.
3. Ievērojot augstākās izglītības pārvaldības labo praksi, izvērtēt iespējas veikt studiju programmas un studiju kursu rezultātu detalizētu kartēšanu arī pret programmā iegūstamo kvalifikāciju profesiju standartu prasībām, uzdevumiem, pienākumiem.
4. Ņemt vērā un pārskatīt programmas atbilstību jaunajiem pieņemtajiem (13.06.2023.) un no 21.06.2023. spēkā esošajiem MK noteikumiem Nr. 305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu” (<https://likumi.lv/ta/id/342818-noteikumi-par-valsts-profesionalas-augstakas-izglitibas-standartu>) ar Augstskolu likumā noteiktiem pārejas noteikumiem (<https://likumi.lv/ta/id/37967#20617>), tai skaitā:
  - 4.1. nepieciešamību līdz 2024.gada 31.decembrim pāriet uz Eiropas kredītpunktu pārnesei un uzkrāšanas sistēmu (ECTS) kredītpunktu termina redakcijā un izmantošanā (Augstskolu likuma pārejas noteikumu 93. punkts);
  - 4.2. pārskatīt un noteikt vienotu pieeju kredītpunktu izteiksmei studiju darba stundās (Augstskolu likuma 1.panta 8.punktā noteikts intervāls 25-30 stundas), tai skaitā, pārskatot un attiecīgi veicot izmaiņas kursu aprakstos un citviet.
  - 4.3. Pārskatīt un precizēt studiju programmas atbilstības novērtējumu jaunajam valsts profesionālās izglītības standartam (MK 13.06.2023. noteikumi Nr. 305).
  - 4.4. Izvērtēt, pārskatīt un nepieciešamības gadījumā precizēt saturu un atsauces arī citviet studiju programmas dokumentācijā, kas saistīta iepriekš izmantotajiem MK 26.08.2014. noteikumiem Nr. 512 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu” (<https://likumi.lv/doc.php?id=268761>), kuri zaudējuši spēku.

Romāns Putāns, Dr.sc.admin.

Rīgā, 27.06.2023.